

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ МАРІЇ МОНТЕССОРІ ТА СЬОГОДЕННЯ

Серховець І.

*Студентка факультету історії, права і публічного управління
Науковий керівник – доц. Волошина О. В.*

Актуальність статті полягає у тому, що дана тема є досить обговорюваною у соціумі, адже методика Марії Монтессорі як найкраще відповідає вимогам сучасного світу.

Мета статті – обґрунтувати актуальність педагогічних ідей Марії Монтессорі у сучасному світі та розвиток їх в Україні, зокрема.

Існує низка наукових розвідок на цю тему. Зокрема, Н. Дудник у статті “Педагогічні ідеї Марії Монтессорі” розкриває розвиток педагогічних ідей М. Монтессорі, акцентує увагу на дидактичному матеріалі, його призначенні, а також розкриває провідну ідею методики – створення педагогом предметно-просторового середовища, в якому дитина могла б найповніше розкрити свій внутрішній потенціал у процесі вільної самостійної діяльності [1]. С. Хопта у своїй статті “Педагогічні ідеї Марії” розкриває ідеї педагогіки М. Монтессорі в контексті сучасного освітнього простору. Характеризує її життєвий та творчий шлях як педагога, презентовано педагогічний досвід авторки. У статті унаочнено її концепцію виховання, в якій дитина визнається вищою цінністю педагогічної діяльності, а інтереси особистості, що розвивається, трактуються як пріоритетні освітні цілі, а також підкреслено, що педагогіка М. Монтессорі зосереджена на потребах, здібностях та особливостях кожної дитини зокрема та спрямована на отримання природної радості дитини від навчання.

Динамічність сучасного світу вимагає від людей все більше і більше таких рис характеру, які могли би бути корисними для суспільства. Мова йде про креативність, стресостійкість, швидке пристосовання до будь-якої ситуації, комунікабельність та багато іншого. Поряд із все більшою динамічністю зникає уніфікованість людського виду. Це означає, що найбільшою цінністю соціуму стає людська особистість та індивідуальність. Методи, що виховували людину, як гвинтик суспільства, відійшли в минуле разом із державами, що їх започаткували. Маються на увазі тоталітарні режими, що існували до 90-х років ХХ ст. Тоталітарне суспільство тисло на людину, спонукаючи її до того щоб вона не вирізнялася і ставала частиною системи, а будь яке інакомислення або ж самовираження суворо засуджувалося. Загальноприйняті методи виховання зовсім не враховували індивідуальних особливостей та потреб дитини. Це дуже часто призводило до того, що її таланти та можливості були не розкриті та нереалізовані. Це зовсім не відповідає умовам сучасності. Теперішній світ ставить такі умови, в яких усі доступні ресурси, і в тому числі людські, використовуються на всі сто відсотків. Тому перед педагогами стоїть завдання розкрити потенціал дитини та допомогти їй знайти своє призначення у світі, щоб вона змогла використати власні здібності в подальшому житті. Для виконання цих завдань ведеться постійний пошук засобів та методів. Однією з таких методик і є ідеї, розроблені Марією Монтессорі.

Головною ідеєю методики є виховання особистості. При тому, що це виховання має відбуватися без суттєвого втручання збоку педагога, батьків та дорослих. Дитина сама має обирати та розвивати той напрям, який їй найбільше подобається, тому що саме так вона зможе знайти себе. Окрім цього, ця сис-

тема виховує у дитині самостійність. Під час навчання діти самостійно обслуговують себе у побутовому плані. Також методика Монтессорі виховує у дитині розуміння того, що потрібно піклуватися про тих, хто не може зробити це сам. Групи у навчальних закладах є різновіковими. В таких колективах старші допомагають молодшим, навчаючи їх і в той же час себе. Усі ці якості є великою необхідністю в сучасному світі, який ставить багато викликів перед людиною.

Наразі в Україні працює велика кількість дитячих садочків та шкіл, які частково чи повністю працюють за педагогічною системою Марії Монтессорі. Такі навчальні заклади користуються великою популярністю серед батьків, які прагнуть підготувати дитину до сучасних умов життя. Зазвичай такі батьки відкидають звичайні садочки та школи. На фоні такої популярності виникає низка проблем. Перш за все, це відсутність кваліфікованих фахівців, які б впевнено володіли всім інструментарієм, що входить у систему методики. Звичні для нас ЗВО не дають потрібного рівня знань саме з цієї методики. Під час навчання в педагогічному ЗВО методика Марії Монтессорі розглядається доволі поверхово, що не дає повного розуміння її сутності і шляхів використання. Ще однією суттєвою проблемою є непристосованість нашої системи освіти до таких альтернативних методик. Мається на увазі те, що дитині потім важко адаптуватися до умов звичайної школи. Це зумовлюється відсутністю у дітей, вихованих за методикою Монтессорі, базових понять, таких як урок, чи того, що потрібно сидіти за партою під час занять. Ситуація із адаптацією таких дітей дещо змінилася з впровадженням положень НУШ- Нової української школи.

Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства педагогічні ідеї Марії Монтессорі є як ніколи актуальними завдяки своїй спрямованості на виховання самостійної, розвиненої і талановитої особистості.

Література

1. Дудник Н. Педагогічні ідеї Марії Монтессорі.
2. Монтессорі М. Дети – другие / пер. с нем. Н. Нефедова. Москва, 2012. 334 с.
3. Монтессорі М. Дом ребенка. Метод научной педагогики / пер. с итал. С.Г. Займовского. Москва: Задруга, 1913. XXVI, 339 с.
4. Монтессорі М. Помоги мне сделать это самому / сост., авт. вступ. ст.: В.М. Богуславский, Г.Б. Корнетов. Москва : Карапуз, 2000. 272 с.
5. Монтессорі М. Разум ребенка: гл. из кн. Москва: Грааль, 1997. 174 с.
6. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / заг. ред. М. Грищенко. Київ : МОН, 2016. 34 с

ГУМАННІСТЬ ПЕДАГОГІКИ ЯК ПРОВІДНА ТЕНДЕНЦІЯ ЇЇ РОЗВИТКУ

Січкарь О.

Студентка ФДПОМ

Науковий керівник – доц. Волошина О. В.

До початку ХХІ століття історія педагогіки в Україні змінила свої методологічні установки, вибудувала нові концептуальні підстави, систему оцінок і інтерпретацій, суттєво поширила проблемне поле і тематику досліджень.

Спроби розібратися в тому, яким було історико-педагогічне минуле насправді, викликали величезну цікавість не тільки у педагогічному середовищі, а й у громадськості, і покликані підкріпити сучасні шукання політиків і реформаторів освіти, теоретиків і практиків освіти.